

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista „Mir“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure popoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista „Mir“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmopd-vrste vsakokrat.

Leto XXXI.

Celovec, 2. sušca 1912.

Št. 9.

Vabilo

na

III. redni občni zbor

„Slovenskega šolskega društva“

ki se vrši

v četrtek, dne 7. marca 1912, ob pol 2. uri popoldne pri Trabesingerju v Celovcu.

DNEVNI RED:

1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika.
2. Volitev predsednika, odbora, pregledovalcev računov in razsodništva.
3. Govor.
4. Razni nasveti.

Rojaki! pokažite z obilno udeležbo, da vam je šolsko vprašanje važna zadeva.

ODBOR.

Govor dež. poslanca Grafenauerja o regulaciji učiteljskih plač.

Nemško-nacionalni učitelji so tako dolgo grozili nemško-nacionalni stranki z izstopom iz stranke, če se jim ne zvišajo plače, da so se nemški nacionalci resno zbalili in sklenili — s tiho mržnjo v srcu — povisati učiteljem plače. Iz debate o predlogu glede zvišanja učiteljskih plač, je bilo jasno povzeti, da vlada med zastopniki kmečkih okrajev z ozirom na slab finančni položaj dežele in z ozirom na svoje volilce nekako skrivno vojno razpoloženje zoper zvišanje učiteljskih plač.

Poslanec Grafenauer je o tej priložnosti razvijal v deželnem zboru sledeče misli:

Poročevalec (Fr. baron pl. Aichelburg-Labia), je izrazil svoje mnenje, da si bomo v postavodajnem delovanju deželnega zbora priborili nov laborov list, če sprejmemo predlog glede regulacije učiteljskih plač. Dvomim o tem. Na svetu je naravno razloček med tem, ki je dolžan plačevati, in tem, ki plačo dobiva. To dejstvo se pri tej predlogi izraža v tako kričečih barvah, da se jih ne upam pokazati svojim volilcem. Učiteljstvu bi brez vsakega zadržka želel izboljšega njihovega socialnega položaja. Toda pri tem moramo razločevati ponudbo in povpraševanje. Zakonski načrt se morda na to in ono ni oziral. Ponudba in povpraševanje že iz tega vzroka ne harmonirata, ker mi zapisnik o enketi glede šolskega vprašanja na Koroškem dokazuje, da stremimo za tem, ves šolski sistem na Koroškem spraviti v drug tir. Vsaj eden izmed izvedencev je na tisti enketi izrazil prave pojme o šoli in šolskem sistemu.

Najprej se moramo vprašati, kaj potrebuje v resnici učiteljstvo, da bo v dobrem socialnem položaju, in kaj more ljudstvo dati, ne da bi se pod težo davkov zgrudilo. Jeli šola s sedanjim sistemom toliko vredna kakor stane? Ali šola ne more z manjšimi stroški ravno toliko in še več doseči, kakor stori sedaj? Mnenja o tem so različna, toda jaz dam po svojem prepričanju prav že omenjenemu šolniku prof. Gurlitu. Stroški za šole znašajo na Koroškem skoro polovico vseh deželnih potrebščin. Izdatki za šolo in učiteljstvo znašajo skoro tri milijone, cela dežela pa potrebuje nad šest milijonov. Vsakemu poštenemu človeku se vsiljuje tu misel: Ali bi se z manjšimi stroški ne dalo poravnati potrebe, ali je potrebna zakonska predloga, s katero ne bomo samo malo obremenjeni, ampak katera pomeni za naše sla-

be finančne razmere veliko breme? Jaz spadam k tistim, ki pravijo: Ne! Apeliram na čustvo zadovoljnosti! Uvidevam, da potrebuje učitelj za življenje več suhega denarja kakor n. pr. kak posestnik; toda če primerjam učitelja, ki nastopi svojo službo z 19. ali 20. letom, z mladim posestnikom, ki je s 30. letom prevzel posestvo, in njun socialni položaj, vidim, da je zadolžen posestnik na slabšem kakor mlad učitelj. Kmečko ljudstvo je zelo obremenjeno; ima dobro voljo, plačevati davke, toda tako izmučeno, da bi jo mogli primerjati z Davidovim psalmom miserere.

Ogledal sem si od bliže drugi plačilni razred kakor je v predlogi. Po tem bi dobil razredjen učitelj letne plače 2100 K, starostnih doklad povprečno 600 K, 200 K za stanovanje, funkcijske doklade 250 K, skupno torej povprečno 3150 K na leto. Vprašanje je, če more učitelj po sedanjem šolskem sistemu za ljudstvo toliko storiti, da se davkoplačevalcem rentira ta izdatek za učitelja, da ljudstvu za ta znesek odplačuje s svojim delovanjem obresti? Razume se, da je treba tu razločevati med mestom in deželo, nakar sem v deželnem zboru vsako leto opozarjal. Učni sistem bi moral biti različen za mesto in za deželo. Seveda se me je hotelo do zadnjega vsakokrat pretrumfati, konečno pa ste le uvideli, da imam v mnogih rečeh prav!

Učiteljstvo je že v tretjič zahtevalo zvišanje plač. Dvakrat so je dobili in v tretjič se bi isto zgodilo. Toda s samo postavo zla ni mogoče spraviti z dežele. Postave je lažje delati, kakor se po njih ravnati, in kdor se more na zakon sklicevati, bo to tudi storil, plačniku pa, ki se ne more na postavo sklicevati, se bo slabo godilo.

Večina je pač skrbela za izdatke, ni pa opaziti, da bi bila tudi za pokritje izdatkov. Letošnji proračun sklepa s primanjkljajem

Podlistek.

Tine in Barigeljc.

Kaj je Barigeljc v laško-turški vojni doživel.

(Konec.)

Kako sem se vozil, Te pač, dragi Tine, ne bo zanimalo in bi tudi ne vedel nič kaj posebnega povedati, kajti prej da sem čutil, da še živim, bil sem že Bog ve kje; šele ko

sem otipal svoj nos in ušesa, bil sem prepričan, da mi jih Turki niso porezali in tudi glavo sem tedaj še imel, ki bi jo urednik »Mira« tako rad privoščil Turkom.

Tako sem srečno privlekel svoje trudne kosti do postaje Pontajfel, kamor sem prišel še zastoj na račun anektirane Tripolitanije, a naprej, kako naprej. A na domačih tleh so se takoj usmili Barigeljca na jako prijeten način, poslali so me po šubu in mi iz ljubeznjivosti opustili dodati spremljevalca, da bi ne zgrešil poti domov, kajti vedeli so, da me bo čakal na domači postaji že korporal v podobi moje France.

In tako je tudi bilo. Ko stopim na koncu svojega potovanja iz vlaka, samo želeč, da bi me nihče ne videl, kdo drugi je bil na kolodvoru, kakor moja Franca. Kakšen je bil prvi vtis in kaj je Franca storila, se ne

dá lepše popisati, kakor z besedami narodne pesmi, ki pravi:

Sklenila bele je roké
In točila je solzé.

Tako je bilo, ko me je zagledala Franca v tej krasni uniformi, ki sem jo nosil, kajti od dolgega potovanja in pretepanja s Turki izgledal sem kakor bi ušel iz kakšnega zelnika, kjer sem prej stal za strašilo zajcem in vranam.

Zato me je vlekla Franca po stranskih potih domov, med potoma mi pripovedovaje prav lepe reči, ki mi niso nič kaj prijetno zvenele po mojih ušesih, kakor ljubeznjivi izrazi: Ali te ni sram, izgledaš kakor bi se s copernicami v oblakih tepel, šalobarda, ali ti ni žal za čevlje, in tako naprej so šle te litanije, na katere nisem našel časa odgovarjati, tako hitro jih je molila sicer prav krotka Franca. Samo globoko sem vzdihoval in pri tem mislil na pesem pijanega študenta, ki se sledeče popisuje in kar bi se moglo tedaj reči tudi o meni:

Zamazani ves in razcapan,
Iz črevljev palč mi gleda,
Skoz suknjo sije beli dan,
In knofov ni seveda.

Uresničile so se tedaj besede tistega bersaglijera, ki mi je zapel poskočnico, ko sem se peljal v Afriko na uro gledat. Tako sem se vrnil tedaj domov.

Kaj so še vse lepega slišale osem dni naprej moja ušesa, ne morem povedati, zato bi lahko spisal leksikon, v katerem bi našel

vse ljubeznive besede, s katerimi mi je sladila Franca mojo vrnitev iz vroče Afrike.

Med drugimi stvarmi se danes še samo spominjam, da me je Franca vprašala: Kaj pa si vendar iskal doli v Kafriki, ali kako se že pravi tistemu kraju, kaj te je vendar šent vlekel doli, kaj pa si dobil za to?

In da bi Francko vsaj malo potolažil, sem rekel, da mi je sam laški general z dovoljenjem turškega paše pripel na moja junaška prsa za moje junaške čine red borove kloce tretje vrste s krono in štumfovimi pantelci.

A tedaj sem naletel na pravo. Najprej me je zadel pogled, ki mi je že povedal, da sem ga s tem polomil za tri fare in tri škofije, nato pa je rekla:

Tako, to si dobil, prav se ti godi, saj te že tako ni več drugega kakor kloca, tako si suh in sestradan.

In tedaj sem sklenil, piš' te me v uho, Turki in Lahi, in moja rjava torba naj kje plesni, jaz ostanem doma pri Francki, ki skuha najboljšo juhico in repičen močnik.

Ti pa, Tine, vzemi si to žalostno izkušnjo prav globoko k srcu, najmanj za tri metre, in povej svoji ženkici, da sem bridko pokoro delal in šele po dolgem času dobil odvezo.

Kadar se Ti pa zopet tinta odtaja, tedaj pa še Ti povej, ali si že Ti tudi bil v kaki takšni vojski.

Dotačas pa Ti iztegnem svojo, sedaj še suho roko v pozdrav in ostanem do mrzlega groba Tvoj izpokorjeni

Barigeljc.

1,038.381 K. Iz proračuna nisem mogel povzeti, da bi bilo preskrbljeno tudi za pokritje tako velikih bremen.

Sedaj pa k zapisniku enquete o ljudskošolski postavi za Koroško. Pro in contrarazmišljanja sem prevdaryl in kakor najboljše pride ponavadi ob koncu, tako tudi tukaj. Profesor Gurlitt je podal svojo izjavo o šolskem sistemu in tudi o obsegu šolskega obiska na Koroškem. Njegovo izjavo moram imenovati izborna in ne morem drugače, da vsaj posvetim temu možu laborjev list, če mu ga ne morem podariti. Njegova sodba je strokovna sodba in pravi, da se s krčenjem snovi in izpremembo učnega načrta dá isto, celo še kaj boljsega doseči kakor se doseže s sedanjim šolskim sistemom. Ta strokovna sodba odgovarja tendenci, ki sem jo jaz zagovarjal tukaj celih 15 let, tako da se sicer le v malenkostih ne strinjava, sicer pa mu moram priznati, da je njegova sodba, sodba strokovnjaka in šolnika. Pri nas radi posnemamo Nemce iz rajha. Zakaj ne bi potem posnemali Prusov tudi v šolskem vprašanju, ki so na deželi uvedli čisto drug šolski sistem kakor mi. Pri tisti enketi bi bil tudi jaz lahko svoj prispevek in svojo izkušnjo položil v blagor celega naroda, toda v zapisnikovem seznamu pogrešam imena, na katerega bi se lahko opiral kot na zastopnika koroških Slovencev. Vi ste v večini. Toda vaša trdost vam ne bo prinesla priljubljenosti pri ljudstvu. Večkrat se že sliši: Napravimo s Slovenci sporazum, da moremo skupno delovati v blagor domovine. Jaz sem za sporazum vedno pripravljen in ravno tako vsi naši voditelji. Toda manjka vam morda korajže, da bi se zedinili v nacionalnem vprašanju, ki bo postajalo čimdalje bolj pereče. Motite se. Ostali bi prav radi Korošci, toda ne maramo umreti, ampak hočemo živeti kot avstrijski državljani. Govoriti tukaj natančneje še o naših željah in zahtevah, bi bilo odveč, ker sem te želje vsako leto tukaj ponavljal in je končni rezultat enak ničli. Zdi se, da je pri večini zasvetil prvi žarek spoznanja; pozdravljam vsaj ta odsev, ki se mi zdi prvo znamenje za resnično ureditev narodnostnih razmer.

Toda da se k tako važni šolski enketi ne povabi tudi slovenskega zastopnika, to boli in ta bolelost rodi nevoljo, ta zopet prepriča in če je prišel ta enkrat v deželo, ni več prijateljskega življenja med sosedi.

Temeljne plače učiteljev se mi zde, kakor sem že omenil, za naše razmere previsoke. Eksistenčni minimum je država nastavila na 1200 K. In vendar so nam znani ljudje, ki dobivajo plačo, ki je precej pod eksistenčnim minimumom (pod najmanjšo za življenje potrebno plačo). Vsak človek pa ima pravico do življenja, zato ne gre, da bi se čez moči in više, kakor gre, za en stan na konto drugih skrbelo, tako da bi se na račun plačanega eksistenčni minimum plačujočega še znižal.

Če primerjam čisto objektivno dohodke učiteljev po predlogi z dohodki c. kr. uradnikov, moram reči, da so učitelji v revni koroški deželi mnogo bolje plačani kakor marsikak uradnik, n. pr. davčni uradnik, čeravno ti glede študij ne zaostajajo. Ozirati se je namreč treba tudi na čas študiranja. Učitelj se pripravlja za svoj stan štiri leta, obrtnik tudi in potem mora prestati še preskušnjo. Šele potem more postati obrtnik samostojen mojster. Dohodki obrtnika pa se z dohodki učitelja dandanes ne dajo primerjati. Kaj porečemo naj šele o kmetu? Uradništvo sploh rado očita kmetom, da imamo svet in zemljo. Če hoče kmet prigrizka, gre v shrambo, če hoče mleka, gre v hlev. Toda to sladkost kmeta prav rad privoščim vsakemu državljanu. Gospodje vidijo samo klobaso in mleko; ali menite, da se nam to prinese kar tako (kakor Habakuk jedi Danijelu v levinjaku. (Bučna veselost.) Na to se ne smemo zanašati, da nam prileti naše potrebščine iz zraka. Koliko težav imamo da ohranimo posestva! Samo prirodjena ljubezen do domače grude drži še koroškega kmeta na svojem posestvu. Trud in trpljenje za naš obstanek je večji kot trud ljudi s stalnimi plačami, zakaj lažje je v davkariji plačo vzdigovati kakor pa vanjo davke nositi. In naše telesne in dušne potrebščine rastejo, pomislite samo, kako težko je dobiti poslov. To naj vsak sam na svo-

ji koži izkusi, in spoznal bo, da je krivično, očitati kmetom kaj takega. Res je draginja, toda draginjo občutimo tudi kmetje! Poleg tega pa nimamo še nobenega penziona. Govornik opozarja, da so stari učitelji, ki so imeli še zelo slabe plače, znali si kljub temu prihraniti nekaj denarja in svoje otroke primerno vzgojiti. Govornik navede en tak slučaj. Izdatke je treba po razmerah uravnati.

Da pa bo mogoče učiteljem izboljšati gmotni položaj, ne da bi bilo treba obremenjenim naložiti še nova bremena, je treba po nasvetu profesorja Gurlitta, izpremembiti šolski sistem in šolsko dobo; učitelje bomo plačali lahko bolje brez novih izdatkov.

Koroška učiteljska zveza je izročila šolskemu odseku memorandum, ki ga jaz nisem dobil, pa sem ga vendar bral, v katerem izpove, da s predlogo še ni ustrezno željam učiteljstva. Obšla me je misel: Najpametnejše je potem, da deželni zbor sklene: Prodajmo celo deželo in dajmo izkupiček za uravnavo učiteljskih plač! (Bučna veselost.)

Dovolite mi, da kot Slovenec popravim nekoliko predlogo. Zdi se mi, da premalo mislite, ko pišete postavbe. V § 23. stoji beseda »Jahresgehälter«. Menite, da je to nemško? Ne bi bili raje zapisali pravilno: »Jahresgehälte« ali pa »Bezüge«? Seveda bom pri podrobni razpravi predlagal izpremembo. Kako pa bom glasoval, tega sedaj ne povem.

Vabilo.

Slov. kršč.-soc. delavsko društvo v Celovcu
priredi

v nedeljo dne 3. marca 1912 v veliki dvorani
hotela Trabesinger v Celovcu

narodno igro v štirih dejanjih:

Miklova Zala.

Po dr. Jak. Sketovi povesti spisal Jakob Špicar.

Začetek točno ob 4. uri popoldne.

Vstopnina: Loža 2 K; I. sedeži 1 K 50 vin., II. sedeži 1 K, III. sedeži 70 vin.; stojišča 30 vin. — Predprodaja vstopnic v »Delavskem domu«, Kosarska ulica 30, in Pavličeva ulica 7.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Dnevne novice in dopisi.

Niti 100 slovensko - nemških poštних spremnic nimajo v Celovcu! Neverjetno zadosti se glasi to, — a je žalostno dejstvo. Večji celovški slovenski zavod je naročil nedavno 100 imenovanih poštних tiskovin in ker jih je bilo v zalogi dotične opalte še ravno — 9 (devet) komadov, se je poslani uslužbenki zagotovilo, da jih prejme »jutri«. In ko pride pričakovani »jutri«, jih še niso imeli in uslužbenka jih gre iskat naravnost na glavno pošto. Tam jo pošlje uradnik k drugemu in končno se ji šele posreči dobiti na **glavni celovški pošti** — 50 (petdeset) in še v drugi opalti 25 komadov teh tiskovin. Na štirih krajih pa niso spravili skupaj 100 komadov! Navadno se uradi po starem »šimelnu« izgovarjajo, da se ne izplača nabavljati slovenskih tiskovin, »ker ne gredo«. Kaj pa k temu pravite, ko še **ene same stranke** ne morete zadovoljiti po štiriindvajsetih urah oddanega naročila!? E, se poznamo! — Slovenci! Iz vaše roke le slovensko pisanje in v vaše roke le slovenska tiskovina, in naj je namenjena ministru, deželnemu ali okrajnemu glavarju, ali celo — kakemu nemškutarskemu županu, ali komur si bodi! **O dločnost velja in odločnost bo in mora povsod zmagati!**

»Miklova Zala« v Celovcu. Že štirikrat je »Slov. kršč.-soc. delavsko društvo« v Celovcu priredilo omenjeno igro. Mipolo nedeljo so bili vsi sedeži eno uro pred pričetkom razprodani. Dvorana je bila natlačeno polna, veliko ljudi ni dobilo prostora in so morali oditi. Igralo se je izvrstno, kar je potrdilo tudi gromovito odobravanje in živio-klici po končani igri. Vsem udeležencem pristrčno hvalo za obisk, posebno pa se zahvaljujemo pevcem in pevкам iz Kotmarevasi, ki so izpolnili premore z lepimi slovenskimi pesmimi. Na željo tistih, ki so morali v nedeljo oditi, ker niso dobili prostora,

se igra ponovi prihodnjo nedeljo, dne 3. marca, ob isti uri. Začelo se bo točno ob štirih in končalo tako, da ne bo nihče zamudil večernih vlakov. Cene ostaneje iste. Stojišče za vojake 20 v.a. Na svidenje v nedeljo!

Lepe razglednice: Ziljska narodna noša, planinske, celovškega mesta in »Miklova Zala« ima v zalogi »Slov. kršč.-soc. zveza« v Celovcu, Pavličeve ulice 7. Za društva in preprodajalce veliko popusta.

Socialni tečaj v Podravljah, ki se je vršil dne 27. svečana, je bil izborna obiskana. Udeležencev je bilo 37, večinoma mladeniči in nekaj mož iz različnih krajev vrbske okolice. Živahno pozdravljen je došel tudi č. g. župnik Gabron, č. g. Žel iz Dvora in g. župan Rutar iz Dolinčič. Govorili so: gosp. Vajncerl, tajnik Fritz, dr. Ehrlich Lambert in Žel. Č. g. župnik Gabron se je zahvalil vsem fantom za obisk in jim priporočal, da se prihodnjič z isto vne mo udeležijo enakih tečajev. G. Reichman iz Lipe se je v imenu društva »Sloge« zahvalil »Slov. kršč.-soc. zvezi« za prireditve. K sklepu so pevci pod vodstvom č. g. župnika Gabrona zapeli nekaj lepih slovenskih pesmi. — Nas je veselilo, imeti pred seboj lepo število zdravih, poštenih in inteligentnih kmetijskih fantov — stražnikov lepe vrbske okolice. S. K. S. Z. se iskreno zahvaljuje g. Vošperniku za njegov trud, izvrstno in ceno postrežbo ter priporoča njegovo gostilno.

Pri žrebanju turških srečk 1. februarja t. l. je zadel glavni dobitok 200.000 frankov št. 1.392.328. — Po 4000 frankov sta zadeli: št. 1.186.056 in 1.779.428. — Po 1250 frankov so zadele št.: 267.779, 417.364, 570.781, 588.748, 728.395, 1.037.258, 1.053.232, 1.599.677, 1.730.996, 1.818.777, 1.845.878, 1.902.269. — Po 1000 frankov so zadele št.: 6826, 24.666, 35.206, 48.482, 129.212, 135.045, 141.470, 167.065, 198.710, 327.325, 344.376, 355.846, št. 372.927, št. 504.139, št. 540.305, št. 547.261, 588.746, 690.166, 706.436, 803.400, 854.237, 895.415, 895.864, 899.253, 967.095, 1.291.921, 1.412.294, 1.426.808, 1.449.310, 1.737.591, 1.822.088, 1.858.857, 1.902.268, 1.929.361, 1.961.707. Nadalje je bilo izžrebanih še 1600 srečk z najmanjšim dobitkom 400 frankov. — Prihodnje žrebanje turških srečk bo 1. aprila t. l. pri katerem bo izžreban glavni dobitok 400.000 frankov, 1 dobitok po 30.000, 2 po 10.000, 6 po 2500, 12 po 2000, 28 po 1000 in 1700 po 400 frankov. — Turške srečke dobijo se po posredovanju »Slovenske Straže« tudi na mesečne obroke po 4 K 75 v, tako da je vsakemu mogoče, kupiti to izborna srečko, ki ima na leto 6 žrebanj in vsako leto 6 glav. dobitkov v skup. znesku 1 milijon 800 tisoč frankov in 10.294 postranski dobitkov v skupnem znesku 4.525.000 frankov. Turške srečke igrajo še 62 let in mora biti vsaka srečka izžreban. — Pojasnila daje in naročila sprejema za »Slovensko Stražo« g. Valentin Urbančič, knjigovodja »Vzajemnega podpornega društva v Ljubljani«.

Nemška avstrijska učiteljska zveza proti koroškemu deželnemu zboru. Imenovana zveza je zaradi sklepa deželnega zbora, odpraviti po nekterih manjših mestih višje razrede meščanskih šol, podala izjavo, v kateri izreka globoko obžalovanje nad sklepi koroškega deželnega zbora. Zveza obsoja izjave v zbornici, ki devljejo vrednost in uspehe meščanskih šol v nič, in zavrača z ogorčenostjo trditve, da se meščanske šole samo ustanavljajo zavoljo preskrbitve dobrih služb za učitelje. Ne bo nič pomagalo!

Za župana v Lipi nad Vrbo je bil izvoljen slovenski trgovec Zdravko Falle. Čestitamo!

Obstrelila se je na sencu z revolverjem, v katerem je bila slepa patrona, 27. svečana iz neznanega vzroka na svojem stanovanju v Celovcu šivilja Apolonija Mehlsack. Prepeljali so jo v deželno bolnišnico.

Samoumor. Obesil se je 28. svečana ob 9. uri dopoldne na drevesu v bližini Schattentwirta v Sp. Goričici pri Celovcu 36letni Ignac Rainer, ki je vozil premog. Pri pobiranju denarja za premog pri odjemalcih za svojega gospodarja Burgstallerja je porabil zase 46 K 84 v. Vsled tega ga je zasledovala policija.

Nacionalno delo. Pod tem naslovom je objavila pred kratkim graška »Tagespost« sledečo notico: »Častniki 1. braniborskega dragonskega polka (Schwedt n. O.) so po-

slali tukajšnjemu pisatelju Jul. Fr. Schützu za nemški »Schulverein« precejšnji znesek kot zbirko povodom dvestoletnice rojstva Friderika Velikega. Ta patriočno-narodni čin zasluži najtoplejšo zahvalo vseh obmejnih Nemcev. Znesek se je izročil akademično-narodnemu delavnemu odseku. — Kako more imenovati dar častnikov iz rajha za nemški »Schulverein« na Avstrijskem »Tagespost« patriočen čin, je neumljivo, razun če smatrajo uredniki »Tagesposte« za svojo domovino združeno Avstro-Nemčijo. Kako bi vpila nemško-nacionalna javnost, če bi kak ruski ali recimo srbski vojak dal kak dar za kako slovensko obrambno društvo!

Poizkušeno zastrupljenje. V občinski urad v Št. Rupertu pri Celovcu je prišla 26. svečana žena nekega železniškega sprevodnika in prosila za ubožno spričevalo, da mora vložiti tožbo za ločitev zakona, in je napovedala: Njen mož ji je vлил lugove esence v mleko, namenjeni za njeno kavo. Naredila je samo en požirek in si opekla usta. Ovadila je zadevo državnemu pravdniku in oddala tam zastrupljeno mleko. Njen mož hoče poročiti drugo žensko iz Sp. Dravberga. Zatrjevala je tudi, da je njen mož kupil dotični ženski že poročno obleko.

Samoumor. Na Dunaju se je ustrelil v nekem hotelu poročnik celovškega topniškega polka Knapp. Ko je Knappov tovariš slišal strel v sobi, je prihitel v sobo in našel tam gledališko igralko pl. Welter, ki je bila svoj čas članica celovške opere. V roki je imela revolver in prosila došlega poročnika, da ji da kroglo, ker v revolverju ni bilo nobene več.

Dobrlivas. (Tretja redna seja občinskega odbora), ki se je vršila ob 15. t. m., je imela precej obširen in vaden dnevni red. Da bo tudi širša javnost, zlasti pa občani in volilci, ki so odbornike poslali v občinsko sobo, vsaj nekoliko o obravnavah občinskega odbora poučena, hočemo o njih vselej kraško in stvarno v »Miru« poročati. Gospod urednik nam bo gotovo vsakokrat za to blagovolil dati na razpolago en kotiček v svojem listu. Kdor o tem izmed pristašev S. L. S. torej hoče kaj izvedeti, naj si naroči »Mir«, če ga še nima. Zdaj pa k reči! Spored zadnje seje je bil ta: Kosu Marija v Št. Rupertu pri Celovcu prosi za podporo, kar se z ozirom na njeno nedokazano pristojnost v Dobrlivas odkloni. Nasprotno se Lorencu Sovak v Lovankah, ki se mu je lani v bolnišnici moral spodnji del ene noge odrezati, domoli za nabavo umetne noge 50 odstotna podpora. Podpornemu društvu za jetnike v Celovcu pristopi olčina kot podporni član z letnino 2 K. Med občane se sprejme Janez Fasching, železničar v Sinčivasi. Vse te točke se rešijo soglasno. Ker se je na zadnji izvanredni seji občinskega odbora meseca decembra l. l. odpovedala s sedmimi glasovi proti petim služba provizorično nastavljenemu občinskemu tajniku in je odstavljeno na tem sklepu v tej seji kljub tehtnim pretiranjem, ki jih je navedel pri seji navzoči c. kr. vladni svetnik — okrajni glavar, vztrajal, — odklonil se je tudi predlog, naj bi obdržali tajnika v službi vsaj še eno leto z vsemi glasovi proti enemu — je prišel na dnevni red razpis službe občinskega tajnika. Sklene se, da se mesto tajnika odda pod temi-le pogoji: prosto stanovanje, klet, vrt, dva sežnja drv in 960 K letne plače. Prednost imajo penzionisti. Manjšina predlaga tudi znanje slovenščine v besedi in pisavi, večina predlog odkloni, zahtevajoč znanje slovenskega jezika samo v besedi. Manjšinski predlog, naj se razpiše služba poleg v nemških listih tudi v »Miru«, propade. Rok za prošnje je do 15. aprila. Končno se še volijo pregledovalci občinskih računov, pri čemur misli izvoliti večina vse tri samo iz svoje srede. Na zahtevo manjšine, naj se pri tem tudi ona upošteva, se večina ukloni in se izvolijo kot računski pregledovalci: g. ravnatelj Dreo, g. učitelj Koberer in g. Lipuš, načelnik sinške posojilnice. Nato se seja sklene.

Borovlje. (Odporno pismo borovljski nemškutariji.) Ali se še spominjate, da je pred nekaj leti rekel neki tujec, ki je žalibog še dandanes v Borov-

ljah: »Mi ne bomo prej mirovali, dokler ne sfrči iz Borovelj zadnji Slovenec čez Karavanke«. Da more kak tujec kaj takega sploh izpregovoriti, temu ste vi krivi in če bi se to sploh moglo kdaj uresničiti, potem pridete tudi vi na vrsto, a vas bi ne vrgli čez Karavanke, marveč pod pete. Danes pa rečemo mi: »Mi ne bomo mirovali, dokler vas ne ukrotimo tako, da boste prišli sami k nam prosit, da nam boste prostovoljno delili iste pravice, ki nam kot avstrijskim državljanom pristojajo in da boste naše želje in zahteve vpoštevali«. Vrhunec nesramnosti ste že dosegli, in naše potrpljenje ne gre več dalje. Kakor sem, tako tja, to naj bode naše geslo v bodoče. Moralno popolnoma uničeni, finančno le še životarite in gospodarsko ste na kantu. In potem se upate še bahati, da je vsaki deseti prebivalec v Borovljah tudi član »Südmarke«! Zakaj rajne ne poveste tudi to, da je vsaki peti prebivalec v Borovljah nehoti tudi član slovenskih gospodarskih organizacij! Ali veste kaj se to pravi domače? To pa se dogaja, ker sami niste znali gospodariti. Kdaj boste naredili na primer bilanco od Wirtschaftvereina? Tam ste pokazali svojo sposobnost za gospodarjenje! Kaj pa pri občini, morda ste tam boljši? Je samo treba pogledati odbor in že se ve, kako in kaj. Tujci komandantje, domačini trmovci! Dobro, le tako naprej! Kar bi bilo res v interesu vseh občanov, isto kratkoma odklanjate, a česar v resnici ni treba kljub temu, da stane ogromno denarja, tisto mora biti, ker se ukaže na Kobli in ker se tujcem tako dopade. Nič ne rečem čez tujce, naj so tukaj, a gospodarji bi imeli biti mi domačini, kakor je povsod drugje! To so mizerije, v katerih živimo dandanes po zaslugi vaše drage nemškutarije. Morda se še ne zavedate, kam ste jo privozili. Spametujte se torej vendar že enkrat! — Prihodnjič jasnejše!

Kazaze pri Dobrlivasi. (Marijina družba), katera je bila pri nas ustanovljena leta 1902 kot prva med Slovenci na Koroškem, ima sedaj 22 članic, izmed katerih jih je 16 iz domače župnije, 6 iz drugih krajev. Nekaj članic je umrlo, nekaj se jih je omožilo, ena je šla v samostan. Minulo leto se je družba polnoštevilno udeležila shoda Marijinih družb v Št. Jakobu v Rožu. Sklepa na tem shodu, ne hoditi na noben ples, se članice vestno drže. Na dan Marijinega Brezmadežnega Spočetja se je vršilo slovesno sprejemanje šesterih novih članic v kongregacijo. Pri zadnjem mesečnem shodu je bil izvoljen sledeč odbor: Elizabeta Butej, prednica; Marija Matija, tajnica ter Miklav Margareta in Uštar Angela, pomočnici. Vse članice so naročnice družbenega glasila »Bogoljuba«. Redne shode imamo vsak mesec. Poročamo pa o gibanju naše družbe zato, ker se je na zgorej imenovanem shodu koroških Marijinih družb povdarjalo, naj bi se posamezne družbe v svrhu natančnejšega medsebojnega spoznanja tudi večkrat oglašale v »Miru«. — Dekleta, pogumno naprej!

Vrba ob jezeru. (Pustni odmevi.) Da pustne dni skoraj vse malo nori, je stara resnica; če ostanejo šale na pust le kolikorotoliko v dostojnih mejah, kdo bi jim nasprotoval? Tako pustno veselje tudi ni zavidati Vrbljanom, saj stojijo zdaj zopet na pragu skrbi, kako bodo shajali v prihodnji sezoni. Torej oglejmo si nekoliko natančneje letošnje pustno norenje našega letovišča. Naši Vrbljani hočejo posnemati velemeščane in kot »purgarjem« jim povodom proslavljanja »karnevala« ne sme manjkati posebnega pustnega lista; a ker jim primanjkuje tiskarne, ki bi ponatisnila njihove duševne proizvode, si znajo sami pomagati. Saj živimo v času strojepisja! In v taki obliki je zagledal na Vrbi beli dan pustni list z naslovom: »Veldner Faschingszeitung«, deutsche Stimmen aus der Kurgemeinde Velden a. W. No, to pa mora nekaj biti! Mogoče je bil zopet kak pruski princ v našem letovišču ter razburil vrbljskim vsenemcem slovensko kri?! Oglejmo si vsebino tega lista malo natančneje! Navadno si bralec časnikov najprej ogleda najnovejša brzojavna poročila, katera ima tudi navedeni pustni list. Med isti-

mi beremo tudi brzojav, tičoč se našega lista, v katerem se priporoča skleniti z »Miro« dobro prijateljstvo radi ostrih naporov na Vrbljane; nas skrajno veseli, da se uredništvo »nemških glasov iz Vrbe« tako zanima za naš list, boreč se za naše narodne pravice. Bojimo se le, da bi to uredništvo ne podkupilo tudi našega neustrašenega urednika ter mu kot nagrado dalo na razpolago najlepše stanovanje v vrbljskem gradu čez poletje! Pričakujemo, da bode ravno »Mir« tudi z naprejem razkrival in pojasnjeval skrivnosti in tajnosti naših »Velenemcev«, da izve za njihove slavne čine tudi širša javnost. Tudi našega poslanca g. Grafenauerja imajo še v hvaležnem spominu, ker se je upal javno označiti naše Vrbljane kot »dvoživke«, ki žive poletu od jezera, pozimi se pa zadovoljijo z dohodki, ki jim prihajajo na suhem od domačinov, da se morejo prezimiti in v vigredi zopet oživetiti. Ko smo si tako v kratkem ogledali razne novice, hočemo obrniti svoj pozor uvodnemu članku, ki mora biti nekaj posebnega za kar svedoči že naslov: »Gedanken eines Deutsch-Österreichers«; a šmentana roka pravice; 9 vstic je prelepljenih s prozornim papirjem, na katerem se nahaja trikrat zapisano: Konfiszirt. Ker je papir prozoren, vsak lahko bere misli tega čudnega Nemca-Avstrijca. Dasiravno »konfiscirane« (prelepljene) vrste vsak lahko bere in jih je vsak, komur je prišel list v roke, tudi z ogorčenjembral, se mi ne upamo tega proizvoda nemškega hujskača proti Avstriji in našemu osivelemu vladarju objaviti; kajti z našim listom bi roka pravice ne ravnala tako prizanesljivo ter se ne bi zadovoljila s prelepkom prozornega popirja. Pripomnimo, da vrbljski »pustni list« ni bil prirejen samo za ožje kroge, temveč vsak si ga je lahko kupil za na čelu označeno ceno ene krone. Torej je konzorcij, v čigar krogu sedi Nemeč, kojemu so avstrijske meje pretesne, hotel napraviti še nek »kšeft«. Pribijemo samo to, da se je ta iredentovec drznil žaliti vladanje našega presvitlega vladarja. Gospod »princ karneval« kot urednik vrbljskega pustnega umotvora, naj ne zameri našemu uredniku njegovega »scharfen Angriff«; znabiti se bo posrečilo državnemu pravdniku, da stakne tvoj kotiček ter te pouči o mejah, katerih tudi v šaljivem pustnem listu ne smeš prekoračiti in ki bi te utegnli natančneje seznaniti s strogostjo tiskovnega zakona. Pazi, pazi, da te ne zasledijo bajoneti orožnikov, katerim želiš preselitev v Lipo, ker s svojim kvartirjem na Vrbi po tvojem »telegramu« premalo skrbijo za Vrbo!

Podljubeljski igralci priredijo 10. marca ob pol 5. uri popoldne v veliki dvorani hotela Trabesinger v Celovcu igro »Padar«. Ker je čisti dobiček namenjen za slovensko trdnjavo »Delavski dom« v Podljublju, se vabi k najobilnejši udeležbi. Igre so namreč zdaj še edini dohodek, ta pa naj bo tem obilnejši.

Velikovec. (Zahvalo lutrovske-mu pastorku) je javno izrekla v lutrovske »Freie Stimmen« gospa Buh, žena kranjskega Slovenca, kateremu je pri katoliškem pogrebu govoril evangeljski pastor. Ali je njen mož obogatel od protestantov ali od katoliških Slovencev? Občinski zastop je pastorja naročil.

Škocijan v Podjuni. (Protialkoholna nedelja) se združi s kvaternim cerkvenim shodom prihodnjo nedeljo, dne 3. sušca t. l. Rana maša ob sedmi uri; veliko opravilo se začne ob pol deseti uri s pridigo »Bogoljubovega« urednika, g. Kalana iz Ljubljane. — Popoldne ob 3. uri predava isti o abstinenci (zmernosti in zdržnosti alkoholnih pijač) v župnišču. Začenši ob 2. uri popoldne je postna popoldanska služba božja z molitveno uro. Domačini in sosedje vsi naokrog srčno povabljeni!

Zakamen pri Celovcu. (Žalosten dogodek.) Dne 21. februarja se je v neki hiši vršila po orožnikih preiskava. Dotična posestnica je poneverila beračici, ki je v njeni hiši stanovala večjo vsoto na ta način, da si je prilastila hranilnično knjigo ter vzdignila polovično vsoto okoli 2000 K. Zadeva je bila naznanjena orožništvu. Ime-

Vaše zdravje

si ohranite! Oslablost in bolečine izginejo, Vaše oči, živci, mišice, kite se okrepcajo, spanec ozdravi, Vaše splošno zdravje se zopet utrdi, ako rabite Fellerjev fluid z znamko „Elza-fluid“. Dvanajstorica za poskušnjo 5 K franko. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elza-trg 67 (Hrv.)

novanega dne sta prišla dva orožnika iz Št. Ruperta M. T. zaslišat in sta tudi pri njej našla vzdignjeno vsoto. M. T. je bila že od dneva, ki je vzdignila v mestu denar, dne 16. februarja, zelo nemirna in potrta. Vest jo je močno pekla, — in ni izključeno, — da bi bila svoj nesrečni čin poravnala, posebno, ako bi o njem razodela svojemu možu. Toda prišlo je drugače. Ko so jo namreč orožniki jeli izpraševati in silili v njo, se je tako prestrašila, da jo je jelo silno tresti in viti ter je na ves glas klicala, da naj ji pomagajo ter jo držijo. Položaj je postajal vedno resnejši ter je končno jenjal s smrtjo. Srčna kap je naredila njenemu življenju konec.

Grebinj. (»Narodni dom«) hočejo uničiti baronov oskrbnik Manner in Plassnig, po kojega žilah teče slovenska kri in je sit slovenskega kruha. Manner letos iz same krščanske ljubezni do bližnjega (do Slovencev) ni dal ledu za Hornerjevo gostilno. Bivšemu lastniku »Narodnega doma«, g. Jan. Uranšek prigovarjajo, da naj kupi našo sirotišnico in naj tam izvršuje gostilniško koncesijo, da bi je »Narodni dom« ne mogel imeti. Kakšna lumparija! Ko je prišel g. Uranšek v Grebinj in prosil za osebno koncesijo, je občinski svet njegovo prošnjo toplo priporočal, da je na tej hiši gostilna naravnost potrebna že zaradi vojaštva. Toda ko je kupila »Hranilnica in posojilnica« v Velikovcu to hišo, pa je **ravno isti** občinski zastop izjavil, da gostilna ni potrebna. Gg. Manner in Plassnig, kako se imenuje tako dejanje? Pošten Slovenec ali Nemec (seveda ne nemškutar), bi rekel: »To je lumparija!« G. Plassnig, ali ste že vrgli kakoga Slovence iz svoje gostilne, kadar je pri Vas pil za denar? G. Manner, ali Vam je znano, kaj je povedal potovalni učitelj lutrovske Südmarke g. Hoier, kako je prišla grebinjska občina popolnoma v nemškutarske roke? Slovenci bodo ostali kljub iz Nemčije privrženim baronom in njihovim oskrbnikom. Niste nas zatrli spečih, ne boste nas premagali bodočih.

Borovlje. (Čudno mnenje o Südmarki.) Čisto poseben delokrog Südmarke spoznajo nemčurji v Borovljah in okolici. Razširjeno je namreč mnenje, da nemčurji lahko gospodarijo, kakor hočejo, da lahko vse zagospodarijo — in stranke kljub temu nič ne izgube — ker je Südmarka posebno zato, da zatika luknje in popravlja kozle nemčurskih gospodarskih talentov. Dobro je za te talente, da imajo ljudje to tolažbo, ker sicer bi se jim gotovo že danes presneto slabo godilo. Če bi tega mnenja ne bilo, Bog ve, kakšne obraze bi šele tedaj delali odborniki raznih nemčurskih društev?! Tolažba sama pa je seve jako piškava in slaba. Kako bi mogla Südmarka dati samim Borovljam tako velikanskih vsot, kakor bi bile potrebne, ko je vendar že toliko vtaknila v Borovlje in se kljub temu vse gospodarstvo nemčurjev vedno bolj in bolj bliža žalostnemu koncu? Ne verjamemo, da bi se Südmarka upala kaj takega zagovarjati pred svojo javnostjo. Tudi iz drugega ozira je ta tolažba slaba, ker je vendar znano, da jih je danes gotovo že nad 40 zaznamovanih pri Markeju (županu), da prosijo in upajo pomoči od Südmarke. Kdaj bodo prišli na vrsto še le ti in kdaj še le društvo?

Črna. (Odgovor »Zarji«.) Nikar toliko hvale, nikar! Bi se še znal napihovati, kar je vendar, kakor veste, zdravju jako škodljivo. Moje zasluge za vaše »pošteno delavstvo in njegovo stranko« vendar še ne morejo biti tako velike. V pol leta se še ne da kaj doseči. Bojim se tudi, da so moje moči preslabe, da bi vam pripomogel do »zmage«; ves up je šel po vodi . . . Ljudje ne verujejo več v vašo odkritosrčnost. Tudi ne morem verjeti, da bi si bil s svojo pridigo dne 14. prosinca zaslužil vaših lavorik. Gotovo ni tako velika moja zasluga, če sem ljudi svaril »pred sestanki, kjer se napadajo verske resnice in se »razprodajajo naravnost nesramni spisi, v katerih se tako ostudno napada katoliška cerkev, da moram reči: niti ene verske resnice mi ne morete imenovati, ki bi se v omenjeni knjigi ne tajila in blatila«. V mislih imam L. Wahrmondov pamflet: »Katoliško svetovno paziranje in svobodna znanost«. — S tem sem storil le svojo dolžnost, kajti če se smejo take stvari nemoteno širiti, kam pa pridemo? Tudi svoje svarilo pred slabimi

časopisi mi ne smete preveč šteti v zaslugo. Tudi ni moja zasluga, če sem štel med slabe časopise vsak list, katerega se naročnik ne upa pokazati vsakemu poštemu človeku, katerega si ne upa dajati otrokom v roke, ne da bi ga oblila rdečica. Bodisi list nemško ali slovensko pisan; če napada odkrito ali zavito katoliško cerkev in njene naprave, gotovo ne spada v pošteno krščansko hišo, če bi tudi prihajal brezplačno. To je vendar že staro načelo, katerega sem jaz le povzel. Torej ne zaslužim hvale! Da bi mene vaš slavospev preveč ne omotil, ste mu pridjali nekaj laži in vaš stereotipni opomin na ljubezen do bližnjega. Vem, da ljubezen do bližnjega zahteva od vsakega, da pokaže pravo pot tistemu, ki je zašel na krivo stezo, tudi tedaj, ako bi postal dotični hipno nevoljn. Sčasom se bode že njegova nevolja v veselje spremenila in bode hvaležen pravemu kažipotu. Oprostite mi še zaenkrat mojo malomarnost. Volja je sicer dobra, a meso je slabo. K sklepu vam moram zaupati še eno stvar. V dotični pridigi dne 14. prosinca sem rekel: »Ker je za svojo dušo edinele vsak sam zase odgovoren, naj tudi vsak zase resno premisli, če niso moji opomini opravičeni in potrebni in naj se po tem tudi ravna.« Bal sem se, da bodem podoben sejavcu, ki je šel sejati svoje seme; in ko je sejal, padlo ga je nekaj poleg pota, in je bilo pohojeno, in ptice izpod neba so ga pozobale. Prazna je bila moja bojazen, kajti članek nikdar ni nastal v Črni in ga nikdar ni pisal človek, ki bi bil slišal pridigo dne 14. prosinca. Dokaz mi je dejstvo, da je rabil dober mesec, da je vsebino pridige »približno zbaral« in potem kaže že precejšnjo izurjenost v »rdeči terminologiji«. — Tako daleč pa še Črnjani niso napredovali. Hvala Bogu! — V. Razgoršek, kaplan v Črni.

Cilj

prizadevanj, najti najboljše in najizdatnejše sredstvo za izboljšanje kave

dosežejo vedno le one gospodinje,

ki kupujejo kavini pridatek v zaboječkih ali v zavitkih, označenih »s kavinim mlinčkom«.

One so izbrale najboljše, kajti pridatek za kavo »s kavinim mlinčkom« je najjedratejši, najokusnejši in najizdatnejši izdelek te vrste, ker je

»pravi Franck«.

Tovarna v Zagrebu.

Hodiše. (Razno.) Leto 1912 je v našem kraju že veliko izpremenilo. Najprej so kar zapored umirali — 8 novih grobov se je že to leto zasulo. Med drugimi smo pokopali starega Vrhovnika na Plešerki in staro Habrovčev mater na Rjavcu. Južno vreme v januarju jih je največ pobralo. N. v m. p.! — Komaj smo zadnjega mrliča nesli k večnemupočitku, so se že pričele poroke p. d. ohceti. Ker je pa že zadnjikrat neki hudomušnež našega kaplana zavolj tega podražil in rekel, da mu je že skoraj papirja zmanjkalo, vam bralcem »Mira« povem, da je bilo eno nedeljo pri nas 8 oklicev. Porok je vseh samo 7, ker nam je ena nevesta ušla v »kvošter«. In resnici na ljubo bodi povedano, da so si natikali pred oltarjem zakonske prstane samo »fest« pari. Posebno veseli pa smo bili tedaj, ko je Falačnikov Lorenc z Dobajnikarjevo Uršijo, Dobajnikarjev Barti pa s Čutnikovo Lizijo stal pred oltarjem. — Letošnja zima je mila, da se take še ne spominjamo. A malo nevoljni smo vendar na njo, ker je nam vzela veliko kratkega časa na ledu. Tudi gostilničarji so nevoljni ž njo, ker vozijo v klet namesto ledu skoraj samo vodo. — Hodišan.

Žvabek. Ker je ravno pust, se Vam, g. dopisnik na Vaš dopis v »Freie Stimmen« odgovori: Ako mislite, da je pri nas šele g. Doberšek pripravil tla za slovensko šolo, se motite, ker so tla že zdavnaj pripravljena, a čakamo le na učitelja, ki bo imel Vašim podobne možgane in slovenska šola bo vpepljana. Do sedaj še nimamo vzroka. — Da je načelnik okrajnega šolskega sveta gospod Liendl »fanatischer Deutschenfresser«, nismo vedeli. Kakor se vidi iz Vašega dopisa, je pri Vas, g. dopisnik, čut krščanske lju-

bezni do bližnjega precej razvit. Pokažite to ljubezen tudi v dejanju, pridite in se dajte od g. Liendlna pohrustati in še poznejši nemški rodovi Vam bodo za to uslugo hvaležni, kajti govor je, da mu boste Vi obležali dolgo v želodcu — če Vas bo mogel sploh prebaviti — drugim, ki bi jih bil med tem časom pojedel, pa rešite življenje! In Nemci Vam bodo postavili spomenik, če želite, na dnu Drave! Za pust dovolj!

»Pokrokovne novine« v Kraljevem dvoru nad Labo, dne 24. svečana 1912. 14. svečana je uprizorila gledališka družba g. Sedlačka zanimivo dramatično igro »Na smrt obsojeni«. Igro je spisal v slovenščini Fr. Ks. Meško, z njegovim dovoljenjem jo je na češčino prevedel g. učitelj Fr. Zlatnik. Dejanje je vzeto iz življenja tlačenih koroških Slovencev. Fr. Ks. Meško stoji v vrstah slovenskih narodnih buditeljev in iz vseh njegovih del veje globoka ljubezen do naroda. Ta čustva je položil tudi v navedeno delo, v katerem nam kaže težki boj značajnih in zavednih slovenskih rodoljubov proti nemški pokvarjenosti in vladaželjnosti. Boj je tem težji, ker manjka ljudstvu, ki je izpostavljeno podkupljivosti, še na mnogih krajih prave narodne zavednosti. Iz dela Meškovega čutimo, da tam, kjer se slovensko ljudstvo tako težko bori za svoje narodne pravice, ni misliti na moderen razvoj omike in pravega narodnega napredka, ako med Slovenci ne vzplamti močna želja po narodni osvoboditvi, k čemer pa je treba celokupnega slovenskega naroda, ki ne bo razcepljen po raznih političnih in kulturnih tokih. Le združitev vsega naroda bo vedla do zmage proti podkupovanju in nasilstvu nenasičnega nasprotnika. Tudi mi čutimo bolelost korupcije na našem lastnem telesu, tudi nam je treba enake okrepitve in zavednosti narodnega značaja. In od te strani toplo pozdravljamo prevod učitelja Zlatnika kot zaslužno delo, ki more, ako bo primereno porabljeno, donesti obilno koristi na narodno-vzgojevalnem polju. Nadejamo se, da družba g. Sedlačka pri svojih gostovanjih v vseh manjšinskih pokrajinah uprizori to igro in pokaže ta narodni boj koroških Slovencev. Gospod Zlatnik je s prevodom storil mnogo zaslužnejše delo, kakor če bi prevajal kake Kaldeburgove prizore iz nemških vojaških kazin, ki morejo spraviti gledalce pač v smeh, nikoli pa jih ne navdušiti, vzbuditi ali celo poučiti. Udeležba je bila velikanska, kakršne doslej še ni bilo.

Pliberk. (Odločen protest!) Degradirani Korl Metnitz, Pinteritsch in nemški »Volksrat«, delujejo z vsemi močmi, da bi ne dobile naše dve gostilni »Narodni dom« in pri »Tigru« gostilniške koncesije, ker so prešle v slovenske roke. Štefan Breznik in Marija Najbrš sta oba nemomadeževana, zakaj bi potem ne smela izvrševati gostilniške koncesije na hišah, kjer ste bili gostilni od nekdanj? Nemški »Volksrat« hoče uničiti dve slovenski gostilni. Zakaj pa Slovincem ne prepove pri nemških in nemškutarskih trgovcih kupovati? C. kr. vlado vprašamo: Ali za nas ne veljajo tiste postave, kakor za Nemce? Ali bomo mi samo davke plačevali, pravice pa bodo vživali Nemci? Odločno protestujemo zoper nakane nemškega »Volksrata«! Mi poznamo le postave, ki tudi nam privoščijo pravico, in pričakujemo od c. kr. vlade, da z nami ravna kot z avstrijskimi državljani!

Sinčavas. (Posojilnica) zviša od 1. prosinca t. l. naprej vlogam obrestno mero od dosedanjih 4 odstotkov na 4inenčetrt odstotka, to se pravi, da dá za vsakih vložnih 100 K na leto odslej po 4 K 25 v obresti. Ta ugodnost je dokaz, da je denar v tej posojilnici varen in da posojilnica stoji na dobrih nogah ter da so se zelo motili oni, ki so po »Štajercu« in po drugih nemških liberalnih listih zapeljani svoj čas ruvali tudi proti njej. Naj pa bi bila ta ugodnost tudi vzpodbuda vsem, ki denar hranijo in vsem, ki denar izposojujejo, da se poslužujejo tega domačega denarnega zavoda! Tolmačijo še izraženo željo, da se — vsaj za poskušnjo — uvede, (ker je uradni dan doslej samo v sredah popoldne), recimo dvakrat mesečno (1. in 3. ali 2. in 4.) medeljsko enurno uradovanje, če več ne, vsaj za sprejemanje hranilnih vlog. V tem pripravnem času, od 11. do 12. ure dopoldne, bi še našel marsikateri mladenič izmed okoliških izobraževalnih društev, pa tudi

drugi, ki jim ob delavnikih nedostaja časa, prilike, si zanesti tja, četudi le mali prihranek in si s tem ustvariti boljšo bodočnost. Merodajnim krogom v premislek zabeležil — mlad sinški sosed.

Kaj je

Najbolj preizkušeno in od prvih avtoritet ter tisočev praktičnih zdravnikov tuzemstva in inozemstva priporočeno živilo za zdrave in na želodcu bolne otroke in odrasle; ima veliko živilno vrednost, pospešuje tvoritev kosti in mišic, ureja prebavo in je v rabi ceneno.

Črna. (K zadnjemu zborovanju polit. društva.) »Štajerčev« poročevalec je videl na tem zborovanju le malo udeležencev. Se mu nič ne čudimo, ker vemo, da je na enem očesu slep, na drugem pa le »belo« vidi. Iz poročila sklepati, mora biti vsaj tudi na enem ušesu gluha, kajti drugače bi ne bil mogel vsega preslišati. Prepričan je, da je prišel Grafenauer že za prihodnje volitve »rdeče glasove« lovit. Mogoče bo pa vendarle priznal, da ima poslanec še druge dolžnosti kot glasove nabirati. Ljudstvu je treba tudi vsestranske politične izobrazbe, da bode vedelo, zakaj odda svoj glas pri volitvah. Seveda »tem belim« ni prav, če se začnejo posamezni tudi zavedati svojih pravic. Je veliko lepše, če se reče: »Ker ti »beli« kruh dajo, moraš tudi »bele« voliti.« Dobiš mogoče s časom usnjato kolajno kot priznanje za to svoje načelo. — Opažati je, da so se tukajšnji socialni demokrati že začeli sramovati »Štajerca« in ga vedno bolj tajijo in opuščajo. Zato ga pa naročujejo »Nemci«. Kaj je le temu vzrok? Mogoče »Nemci« ne razumejo pismene nemščine ali pa »Nemci« nimajo nobenega tako izvrstnega glasila kot je »Štajerc«. Celu prve nemške glave si ne upajo izhajati brez njega.

Slovinci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Politične vesti.

LAŠKO - TURŠKA VOJSKA.

Lahi napadli Beirut.

Laške bojne ladje so obstreljevale 24. svečana turško mesto Beirut. To mesto leži ob obali Sirije, šteje 120.000 prebivalcev in se ponaša s cvetočo trgovino. V luki pred Beirutom ste bili vsidrani turška topničarka »Aron-Illah« in ena torpedovka. Poveljnik laškega brodogradilnega podjetja, sestojčega iz treh oklopnih, je poslal turškemu valiju poziv, da ima izročiti omenjeni ladji. Toda še predno je potekel rok, so laške ladje začele obstreljavati turški ladji, ki ste se tudi postavili v bran. Na turški ladji je nastal ogenj in se je ladja potopila. Moštvo se je rešilo. Torpedovka so potopile kroglice laških oklopnih. Pri obstreljevanju mesta je bilo ubitih 58 oseb ter 56 ranjenih. Ker Lahi nimajo sreče v Tripolisu, skušajo Turke omehčati z napadi po drugih krajih. Vladna aneksijska predloga je bila v laškem državnem zboru sprejeta z velikanskim navdušenjem.

BILINSKI SKUPNI FINANČNI MINISTER.

Po odstopu skupnega finančnega ministra Buriana, je bil imenovan za naslednika Poljak Bilinski, bivši avstrijski finančni minister. Ko se je uradništvo dne 23. svečana predstavilo, je minister povdarjal, da uradništvo ne sme z ljudstvom postopati birokratično (po kanclijško), najmanj pa še z Jugoslovani. Burian bo pa baje imenovan za avstrijskega poslanika v Carigradu.

Deželni zbor koroški.

Zvišanje učiteljskih plač.

V petek, dne 23. in v ponedeljek, dne 26. svečana se je v deželnem zboru vršila ostra debata glede zvišanja učiteljskih plač. Ob tej priložnosti je prišlo na dan, da so vsi deželni poslanci, razven prof. dr. Angererja s sedanji šolami nezadovoljni, nezadovoljni pa tudi z učiteljstvom, ki opravlja za nemško-nacionalno stranko službo političnih priganjačev in hujskačev po deželi, zahteva pa zato kot protiuslugo zvišanje plač.

Noben drug stan v nemško-nacionalni stranki ne igra tako vlogo kakor učiteljski; brez učiteljev so nemški nacionalci na deželi preslabi, česar se učitelji dobro zavedajo in zato grozijo, da postanejo socialni demokrati, oziroma da bodo agitacijsko delo opustili, če se jim ne zvišajo plače. Kmečki poslanci pa povišanje učiteljskih plač težko zagovarjajo, ker draginje ne občutijo samo učitelji, ampak vsi stanovi sploh in n. pr. kmetje niso zadovoljni, da bi se njim, ki že itak samo še životarijo, naložilo novo breme. Zato je bilo jabolko, v katero so ugriznili nemški nacionalci, zelo kislo. Med kmečkimi poslanci je vrelo in le s tem, da je bil sprejet tudi Kapellerjev predlog, so glasovali za zvišanje učiteljskih plač.

Deželnemu zboru so bili predloženi štiri zakonski načrti v učiteljskih zadevah, zakonski načrt glede zvišanja učiteljskih plač, glede disciplinarnega postopanja proti učiteljem, glede vpokojenja in glede določb o učiteljskih stanovanjih. Deželni zbor pa je zadnje tri predloge sploh odložil, da se za prihodnje zasedanje morejo bolje preučiti, od prve predloge je pa sprejel samo dva paragrafa glede zvišanja plač, nekoliko izpremenjena, druge je pa tudi odložil.

Sprejete so bile sledeče določbe: Učiteljske letne plače se razdelijo v pet razredov: 1. razred s temeljno plačo 2200 K za učitelje in nadučitelje in s 1750 K za učiteljice in nadučiteljice; 2. razred z 2000 K, oziroma 1600 K; 3. razred s 1800 K, oziroma 1450 K; 4. razred s 1600 K, oziroma 1300 K in 5. razred s 1400 K, oziroma 1200 K za učiteljice.

Oženjeni učitelji imajo po dovršenem 24. letu pravico do oselne doklade letnih 100 K, ki velja tudi za penzijo. Isto velja za učitelje-vdovce z vsaj enim zakonskim otrokom in za tiste učitelje, ki imajo pri sebi sorodnike prve in druge stopnje (n. pr. očeta, sestro). Letna plača podučiteljev in podučiteljic se določi s 1000 K.

Število učnih moči s plačo 1. razreda se določi s 15 odstotki, 2. razreda z 20 odstotki, 3. razreda z 20 odstotki, 4. razreda z 20 odstotki in 5. razreda s 25 odstotki. Pomikanje iz enega plačilnega razreda v višji se izvrši z imenovanjem ob zadovoljivem službovanju; upoštevati se mora pri tem: ugoden učni uspeh kljub težavnim razmeram, zlasti na utrakvističnih šolah; usposobljenost za nadaljevalni pouk; zasluge za ljudsko izobrazbo in uspešno delovanje v občini. K tem čudnim točkam si je g. Grafenauer pridržal besedo za proračunsko debato. Meščanski učitelji dobivajo 200 K več in se pomikanje v višji plačilni razred vrši po službeni starosti.

Poročevalec Franc baron pl. Aichelburg-Labia je izrazil upanje, da bodo predloge sprejeli, opozarjal je pa obenem, da se krajni šolski sveti pritožujejo, da učitelji ne rešpektirajo šolskega zakona. Po predlogi, pravi govornik, se bodo zvišale učiteljem plače po 300 K, za neoženjene po 200 kron, za učiteljice po 150 K. Vrhtega so nove doklade v členu III. za učitelje po 150 K in za učiteljice po 100 K. Službenih doklad bo šest.

Prvi se je oglasil v generalni debati k besedi poslanec Grafenauer, kojega izvajanja prinašamo na uvodnem mestu.

Poslanec dr. Steinwender s predlogo ni povsem zadovoljen, zlasti ne s §§ 23. in 25.; končno pa mu ne bo preostalo kaj drugega, kakor glasovati za predlog. Reši naj se samo omenjena paragrafa, drugo se naj odkaže v prevdarek deželnemu odboru. Sploh se pritožuje, da se predloga ni izročila prej tudi deželnemu odboru, kakor je drugod navada.

Poslanec Kapeller povdarja, da so izdatki dežele večji kakor dohodki, zato je treba varčevati in naznani svoj predlog: Visoka zbornica skleni: Število učnih mest na ljudskih šolah, ki niso potrebna in katerih je več, kakor jih zahteva § 11. državnega ljudskošolskega zakona, naj se zniža polagoma na v dejstvih utemeljeno mero. Z začetkom prihodnjega šolskega leta naj se z večjim številom šolarjev poizkusi z deljenim poukom na ta način, da dobijo mlajši letniki poletni štiri, pozimi dva učna dneva, starejši letniki pa pozimi štiri, poletni dva učna dneva. Od štirih za starejše letnike določenih učnih dni naj se eden porabi za oblatorični nadaljevalni pouk. Enoraz-

rednice, ki niso več kakor 2 km oddaljene od najbližjega šolskega kraja, naj se odpravijo, če ni posebnih razmer. Za posebne lokalne razmere naj se uvede ekskurendopouk.

Dr. Metnitz se zavzame samo za draginjske doklade. Zavzema se za razločevanje oženjenih in neoženjenih.

Poslanec Zambek: Učitelji delajo in zato naj se jih dobro plača.

Poslanec Walcher priznava, da učitelji niso dobro plačani, opozarja pa, da tudi drugi stanovi niso nič na boljšem. Pri zvišanju plač se je treba pa ozirati na deželne finance. Pritožuje se, da se v šoli premalo vzgaja, vzrok temu je pa tudi učiteljske, ki učiteljev tudi ne vzgaja. Če pa se zahteva zboljšanje učiteljskih plač, se pa naj zahteva tudi zboljšanje šol. Zboljšanju učiteljskih plač ne bi nasprotoval, če bi imela dežela denar, toda dežela je suha in ima le dolgove.

Poslanec dr. Angerer se zaganja zoper Walcherja in dr. Steinwenderja in sploh zoper vse, ki hočejo reformo šole. Nemški otroci naj se le prav natančno učijo nemški, ker je to potrebno. Zatrjuje tudi, da spoštuje versko naziranje vsakega človeka. (A — a — a! Začuden meklici.)

Dr. Artur Lemisch ostro napada (ne sicer imenom) dr. Angererja, češ, da nekateri niso tako govorili, kakor čutijo. Mlado učiteljstvo sploh nikdar ne bo zadovoljno, ko bodo pa starejši, se bodo že streznili. Nasproti poslancu Walcherju konstatira, da so bili vsi poslanci večine za regulacijo učiteljskih plač. Vobče se ne bo v deželnem zboru odločilo, če ostane prebivalstvo na Koroškem svobodomiselnost. Izreče se za predlogom.

Poslanec Breitegger se pritožuje, da je bilo v šolski odsek izvoljenih premalo poslancev in še ti, ki so bili v šolskem odseku, niso redno prihajali. (Zakaj pa niso izvolili v ta odsek posl. Grafenauerja in Walcherja, če sami ne marajo delati? Ured.) Nasproti dr. Angererju povdarja, da je šola potrebna reforme. Glede šole odločujejo sedaj samo učitelji, plačujoči pa morajo biti tihi. To ne gre! Neki učitelj Anton Otto je v »Grazer Tagblattu« imenoval prizadevanje deželnega zbora po reformi šole »pustno šalo«. Ostro zavrača dr. Angererjeva izvajanja, češ, da so poslanci, ki želijo reformo šole, nazadnjaški. (Odobranje.)

Knez in škof dr. Kaltner opozarja na slabe finančne razmere v deželi in se izreče zoper Kapellerjev predlog, češ, da se s tem učitelje obremenijo in bodo potem učitelji zahtevali zopet višje plače. Od učiteljev zahteva dobrih vzgledov, ker sicer niso zmožni vzgajati.

Dr. Angerer izjavlja, da smatra za nazadnjaštvo, če se v višjih letnikih ljudskih šol sedanji pouk nadomesti z nadaljevalnim poukom. Zmanjšanje učnih dni pomeni poslabšanje šole. Če hočemo imeti dobre šole, moramo zanje dati tudi denar. (Medklici: Saj ga dajemo. Kje pa še več denarja vzeti?)

Poslanec Walcher odgovarja dr. Angererju. Ta se čuti danes v svojih nazorih osamelega in da bi druge pridobil zase, je prijahal na stari mrhi iz srednjega veka in govoril o praznih verah, ki jih katoliška cerkev itak obsoja. Zatrnilo dr. Angererja, da čisla vsako versko naziranje, nasprotuje njegovim dosedanjim govorom. Naj le pogleda v zapisnik, kako je 28. oktobra 1910 govoril v zbornici o napravah katoliške cerkve, kakor o svetih mašah za rajne! Angererjevo naprednjaštvo je pa ravno tako, kakor če bi šel s svojimi učenci na goro in bi ob prepadu zaklical svojim učencem: naprej! Njegova stranka je že pred 30 leti spoznala, da sedanje šole niso prav urejene, nacionalci pa so prišli šele zdaj do tega prepričanja. Angerer pa še niti sedaj ne, ampak meče okoli s svojim »Fortschrittom«, čez deset let se bo pa tudi še on spreobrnil. Glasoval bo za Kapellerjev predlog.

Poslanec Grafenauer: Razprava o predlogi je bila v pravem koroškem tonu. Odgovoriti moram nekaterim govornikom, največ seveda dr. Angererju. (Veselost.) V dvo-boju, ki ga je imel z menoj, gotovo ni ostal zmogovalec. Njegov odgovor na moja izvajanja je bil toliko kot nič. Predpoldne je govoril o »Fortschrittu« (napredku) in očital nam nazadnjaštvo. Prosil bi ga, da me ven-

dar že pouči, v čem da obstoji njegov napredek. (Angerer: V zakonu o zvišanju učiteljskih plač.) Vemo, kaj hočemo: Z manjšimi stroški doseči boljše uspehe. To je bistvo našega napredka, toda ker je to bistvo dobro, se zdi, da dr. Angerer ne ve, da je tudi dosegljivo. Primer iz kmetijstva: Dva posestnika kupita vole. Če plača eden svoje vole za 50 K dražje, še samo iz tega ne sledi, da morajo biti njegovi voli tudi boljši kakor voli drugega. O šoli se je že mnogo pisalo in govorilo, toda rezultata še ni nobenega videti. Danes smo naredili vsaj začetek. Prav napredek v šolstvu je pokazal profesor Gurlitt, Angererjev napredek pa obstoji le v delanju dolgov. Poslancu Walcherju da prav, da spreobrnitev k poboljšanju ni nazadnjaštvo; šol ne maramo poslabšati, ampak jih hočemo spremeniti po potrebah ljudstva. Za predlog Kapellerja sme zbornica z mirnim srcem glasovati. Na mestu bi bila tudi druginjska doklada, kakor je menil vitez pl. Metnitz. Če se je govorilo, da nismo zadovoljili želj učiteljstva. Koga pa sploh moremo popolnoma zadovoljiti? Niti želj onih, ki nosijo bremena. Če je zbornica dovolila izdatke za občine in ceste, moramo vedeti, da so bili dovoljeni za tiste, ki plačujejo in donašajo denar. Glede skrajšanja šolske dobe pa odgovarja dr. Angererju, naj gre isti le pogledat v šole na deželi in videl bo, da v gotovih časih otrok ni v šoli, ker jih ravno doma nujno potrebujejo za lažja dela.

Generalna debata se nato zaključila.

Pri podrobni razpravi posl. Grafenauer vpraša, zakaj se pomikanje meščanskih učiteljev, kakor predloga določa, vrši po službenih letih, pri učiteljih za ljudske šole pa le po šolskih uspehih in drugih pogojih? Saj se tudi od meščanskih učiteljev zahtevajo uspehi. O »uspešnem delovanju« učitelja v občini, ki naj bo merodajno za pomikanje v višji razred, bo govoril pri »Filipih«.

Poslanec dr. Steinwender predlaga, da se § 24. ne reši, ampak vrne odseku v zopetni pretres. Za predlog glasuje 11 poslancev, med njimi Kapeller, Krampfl, Walcher, Ellersdorfer, Grafenauer, Poltnig, Hönlinger, Breitegger, proti pa 20 poslancev, med njimi Hofer, Kirschner, Metnitz, Wieser itd. Poslanec Walcher zakliče Größbauerju: Größbauer, vstanite! Dr. Art. Lemisch jezno Größbauerju, ki je res vstal: »Größbauer, ne daj se vendar od Walcherja fopati.« (Bučen smeh.)

Pri členu III. so stavili toliko sličnih predlogov, da konečno nihče ni vedel, kaj da je na glasovanju. Postala je prava babilonska zmešnjava in deželnemu glavarju ni preostalo drugega, nego sejo zaključiti (ob sedmih zvečer) in nadaljevanje razprave določiti na ponedeljek. Ponedeljek predlaga poslanec Hönlinger, da se predloga naj odloži, izvzemši člene III. in IV. Poslanec Angerer govori precej dolgo in predlaga imenovanje permanentnega šolskega odseka, ki se bo bavil z vsemi štirimi predlogami, ki morajo biti sprejete. Predlog posl. Hönlingerja se sprejme. Nato se sprejme predlog poslanca Kapellerja.

Zbornica se bavi nato s prošnjo definitivnih katehetov. Poslanec Aichelburg reče, da so sprejeli iz prošnje točke, za katerih odobrenje ni potrebna izprememba zakona (kakor se je n. pr. zgodilo pri učiteljskih plačah). Sprejeto.

Pri naslednji proračunski razpravi je govoril zopet poslanec Grafenauer tako izborna, da se zbornica ves čas ni mogla otrebni moralnega vpliva njegovega govora, ki ga objavimo prihodnjič. Poslanec Grafenauer se je pritoževal med drugim, da slovenske učitelje deželni šolski svet nastavlja med Nemci, nemške pa pošilja med Slovence; v Selah tak učitelj slovenske otroke tako pretepa, da je nastal štrajk šolarjev. Deželni šolski nadzornik Benda je odgovoril, da dotični slovenski učitelji v nemških krajih sami ne želijo nazaj med Slovence. Konečno je bil ob osmih zvečer v vsej naglici sprejet predlog za dovolitev šestmilijonskega posojila za deželo.

Somišljeniki! Zahtevajte v gostilnah računke listke „Slovenske Straže“! Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Društveno gibanje.

Občni zbor S. K. S. Z. se vrši v nedeljo, dne 24. marca, ob 2. uri popoldne v hotelu »Trabesinger«. Že zdaj opozarjamo, da naj določijo vsa društva svoje zastopnike.

Seja S. K. S. Z. se vrši v četrtek, dne 6. marca, ob 2. uri popoldne v mali dvorani hotela Trabesinger v Celovcu. Vabljeni ožji in širši odbor.

Pliberško katoliško slovensko izobraževalno društvo ima svoj občni zbor v nedeljo, dne 10. marca 1912, po prvi božji službi v svojih prostorih. Vstop dovoljen samo udom društva, kateri naj se polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

Dobrlavas. Dne 10. marca priredi tukajšnje izobraževalno društvo v svojih prostorih (popoldne po blagosl. »dekliški shod«. Dekleta, članice in prijateljice društva, pridite mnogoštevilno. — Odbor.

Šmihel pri Pliberku. Naše slovensko katoliško izobraževalno društvo bode imelo v nedeljo, dne 10. marca ob 3. uri popoldne pri Likebu v Šmihelu svoj 5. letni občni zbor po sledečem sporedu: 1. Pozdrav. 2. Poročila odbornikov. 3. Vpisovanje novih udov. 4. Volitev odbora. 5. Gospodarski poučni govor (govori gospod Mauhler). 6. Slučajnosti. Možje, fantje, žene in dekleta, pridite v najobilnejšem številu! — Odbor.

Socialni tečaj za ženske se vrši v Žitarivasi v Društvenem domu dne 10. marca. Začne se ob 9. uri dopoldne, konča se ob 5. uri popoldne. Na sporedu so 4 govori o splošni izobrazbi ženstva. Dekleta in žene iz cele okolice, pridite v obilnem številu v Žitarivas!

Št. Janž v Rožu. Katoliško slovensko izobraževalno društvo za Št. Janž in okolico, ponovi na željo ljudstva v nedeljo, dne 10. marca ob šestih uri zvečer pri »Činkovcu« v Št. Janžu igro »Sinovo maščevanje ali spustuj očeta«, uprizorijo pa takrat tudi dekleta igro »Kukavica modra ptica ali boj za doto«. Vstopnina kakor ponavadi. Za člane prost vstop. K obilni udeležbi vabi odbor.

Ženski shod v Št. Janžu v Rožu. Slov. kršč. soc. zveza priredi ženski shod v Št. Janžu v Rožu pri Tišlerju. Začne se ob 3. uri popoldne. Dekleta in žene iz cele okolice, agitirajte za udeležbo in pridite v obilnem številu!

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabim za negovanje kože samo Steckenpferd-lilijnomlečnato milo od tvrdke Bergmann & Co. v Dečinu na L. Kos po 80 h se dobiva povsod.

Cerkvene vesti.

Prezentiran je na mestno župnijo Št. Andraž v Labudski dolini č. g. Jožef Habernig, dekan in župnik v Gornjem Draubergu; na župnijo Zabrdce (Afritz) č. gosp. Avguštin Ogertschnig, kaplan pri glavni mestni župniji v Celovcu.

Imenovan je provizorjem v Weitensfeldu č. g. o. Ferdo Thamm, olivetanec na Tanzenbergu.

Razpisana je do 16. aprila t. l. župnija Gornji Drauberg (patron: Trg Gornji Drauberg).

Raznoterosti.

Najdeni okostnjaki francoskih vojakov. Dne 1. p. m. je posestnik Šarc iz Nožič pri Mengšu kopal na svojem vrtu neko grobljo; pri tem je naletel en meter globoko pod zemljo na pet okostnjakov človeških trupel, ki so najbrže iz francoskih vojn, kar svedoči to, da se je pri enem našla vojna svetinja. Pod Homsko goro in na mengeškem polju se je za časa francoskih vojn vršilo več bojev in so na mengeškem polju dobili pred enim mesecem tudi tri okostnjake.

Stoletna žena zopet oživila. Iz Budimpešte poročajo, da je te dni umrla v vasi Czilah pri Budimpešti sto let stara kmetica Regina Solemo. Tik pred pogrebom se je pa navidezno umrla starka prebudila, ter se v grozo vseh prisotnih dvignila v krsti. Nazaj oživila se sedaj počuti prav dobro.

Vsled silne lakote postali — ljudožrci. Bolgarski listi poročajo, da se je brat bolgarskega škofa v Macedoniji, ki je študiral na moskovski univerzi, pridružil pomožni

ekspediciji, ki je odpotovala v Sibirijo, kjer vlada v nekaterih krajih silna lakota. V okolici sibirskega mesta Tobolskega so se gladni kmetje polastili mladega dijaka, ga, do smrti gladni, zaklali, razkosali, spekli in pojedli. Isti listi poročajo, da se je vsled strašne lakote, ki vlada v nekaterih sibirskih gubernijah, dogodilo že več slučajev ljudožrstva. Ljudje mrjo kar trumoma lakote.

Uvedba evropskega koledarja na Kitajskem. Iz Pekina poročajo, da je Kitajska sprejela evropski koledar. Leto 1912 bo prvo leto republike. Juanšikaj pripravlja noto, v kateri priobči vlastim izvolitev predsednikom. Zahteval bo, da vlasti priznajo republiko. Ta nota bo pa objavljena šele po sestavi ministrstva.

Sežiganje mrličev in ženska čast. Vsled odločnega protestnega gibanja nemškega ženstva, ki je je podpiralo tudi celokupno časopisje, je pruski notranji minister v predpisih za sežiganje mrličev črtal določbo glede določitve virginite.

Boj s tihotapci. Iz Kecskemeta poročajo: Orožniški stražmojster Valent. Neuredy iz Öskösyja je srečal v gozdu več tihotapcev tobaka, ki pa so takoj pobegnili. Eden izmed tihotapcev pa se je izpodtaknil ter padel na tla. Ko je orožnik hitel proti njemu, da bi ga aretoval, ga je tihotavec ustrelil z revolverjem v prsa, da se je takoj brez zavesti zgrudil. V teku noči ga je našel ranjenega neki kmet, ki ga je prepeljal v bolnišnico. 70 orožnikov išče ubegle tihotapce.

DAROVI ZA D. D.

G. Sitter iz Brežic mesto venca umrlemu dr. Val. Janežiču 15 K; nabrala Olga Marschitz na gostiji dveh novoporočenih parov Maksa in Nežike Cukala in Alojzija in Amalije Loger na Gomilskem, 30 K; č. g. župnik Gregor Jakel 1 K; č. g. župnik dr. Jančič 2 K; č. g. kaplan Stuhec 1 K; č. g. profesor Anton Cestnik 4 K; č. g. župnik Šelih 1 K; č. g. župnik Ulčnik 5 K; č. g. nadžupnik Lenart 1 K; č. g. profesor Kardivar 4 K; vsi iz Štajerske. — Iz Koroške: č. g. provizor Vuk nabral o priliki občnega zbora 10 K; hranilnica v Borovljah 20 K; bekštanjska posojilnica 30 K; č. g. župnik Ražun 5 K; č. g. dvorni kaplan Franc Lasser 47 K 10 v.; č. g. Mikula 4 K; msgr. Valentin Podgorc 60 K. — Iskrena hvala vsem darovalcem!

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

Loterijske številke.

Brno, 21. februarja: 90 89 16 3 46
Trst, 24. februarja: 4 8 3 14 24
Linc, 24. februarja: 22 32 16 18 78

Pri nakupu
Kathreinerjeve

je poziti nato, da se dobi
 tudi pravi izvorni zavoj
 s sliko župnika Kneippa
 kot varovalno znamko
 in z imenom Kathreiner.
 Veliko je malovrednih
 posnemkov.

Kathreinerjeva
 prinese srečo v hišo.

Tržne cene v Celovcu

dne 22. svečana 1912 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litr. (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	22	22	—	—	14	—
Rž	20	52	21	95	13	17
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	23	—	24	50	12	—
Oves	20	—	22	4	7	32
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	46	—	—
Turščica	—	—	22	54	13	30
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	8	88	4	—
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	6	—	8	—	—	—
" kislo	4	—	6	—	—	—
Slama	3	—	4	—	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	26	—	30	—	—
Smetana, 1 "	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur. maslo (putar), 1 "	2	80	3	60	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 "	2	20	2	30	—	—
" sur. 1 "	2	10	2	20	—	—
Svinjska mast . 1 "	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	18	—	26	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	60	—	—
30 " " mehka, 1 "	2	60	—	—	—	—

Živina	Počrez	100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
Konji	—	—	—	—	—	—	
Biki	510	—	—	—	1	1	
Voli, pitani	—	92	—	—	2	2	
" za vožnjo	—	80	—	—	1	1	
Junci	—	—	—	—	—	—	
Krave	320	420	—	—	32	15	
Telice	240	—	—	—	3	1	
Svinje, pitane	—	—	174	178	43	43	
Praseta, plemena	24	48	—	—	68	46	
Ovce	—	—	—	—	—	—	

Zahvala.

Za vse izraze in znamenja sočutja, ki so se nam izkazala povodom smrti in pogreba naše nad vse ljubljene in nepozabne matere, oziroma žene

Marije Martinjak

p. d. Martinjakinje v Srejah pri št. Jakobu v R.,

ki so v ponedeljek dne 19. svečana v Gospodu zaspali, izrekamo najprisrčnejšo zahvalo. Zlasti se zahvaljujemo mnogobrojnim udeležencem pogreba, predvsem pevskega društva „Rožica“ za ganljivo žalostinko pred hišo in ob grobu.

Žalujoča rodbina Martinjakova.

Hiša

poleg Bohinjskega jezera ob glavni cesti, z vso opravno in več sobami, pripravna za letoviščarje, se da s i. majnikom v najem ali pa se tudi takoj proda. Pojasnila daje lastnik J. LOGAR, p. Gorje pri Bledu.

200.000 kosov zelo močnih in lepih

drevesc za oplešanje in dre-

voreda posebno lepih divjih kostanjev, oblatih akacij, oblatih jesenov, trnovcev, javorjev, jesenov, hrastov, raznih krasnih žalujk itd., en kos od 60 v naprej. 1 milijon sadnih drevesc vseh veljavnih plemen in le izkušeni vrst. 100 kosov jabolčnih drevesc za visoko rast od K 25— naprej. Zbirka 100 drevesc za oplešanje in drevorede in 100 grmov za oplešanje v 10—15 vrstah K 70—, ista po 50 kosov K 40—. Najboljše rastline za grmovje: akacije in gladicije, eno do 40-letne, 1000 kosov po K 12— do 70—. Pasemska perutnina, lovski in lepoticni fazani ter vseh vrst jajca za valjenje. Glavni cenik gratis. **Graf Žiga Batthyány-jevo grajščinsko oskrbnništvo Csendlak pri Radgoni.**

Hranilnica in posojilnica v Glinjah

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

vljudno naznanja, da se vrši

letni občni zbor

v nedeljo 17. marca 1912 ob 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih šte. 8 na Trati.

Dnevni red:

1. Čitanje revizijskega poročila „Zadružne Zveze“ v Celju.
2. Potrjenje računa za leto 1911.
3. Posvetovanje o razdelitvi čistega dobička.
4. Volitev odbora in račun. pregledovalcev.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

načelstvo.

SUKNO

in modno blago za gospode in gospe priporoča izvozna hiša

PROKOP SKORKOVSKY IN SIN v Humpoleu na Češkem. Vzorce na zahtevo franco. Zelo zmerno cene. Na željo dam tukaj izgotoviti gosposke obleke.

GEFIRE

VINO

istersko, dalmatinsko, goriško vino (Teran, Opolo, Lisa, Vipavec).

Specialna vina, sladka, garantirano naravna: REFOŠKO, - REFOŠKAT, - MUŠKAT.

Trgovina z vinom **JOS. KOFLER** na veliko in na drobno BELJAK, Perau-cesta št. 1. Telefon 123.

Sposobne zastopnike

za provizijsko prodajo šivalnih strojev na zmerne obroke sprejme **J. KLIMESCH**, veletrgovina šivalnih strojev, Praga-Smíchov 595.

Umetni mlin

v dobro obiskanem trgu spodnje Labudske doline, ob državni cesti in železnici, cerkev in šola v trgu, gotovi odjemalci, z žago, elektr. lučjo in kovačnico v hiši, vse lepo uravnano, 7 oralov zemljišča z lepim sadovnikom, se poceni proda. Naslov pove Upravništvo lista „Mir“ št. 9.

Kajža

tik farne cerkve in trirazredne ljudske šole v Skočidolu, ki ima tudi lep sadni vrt, se prav po ceni proda. — V najem se oddajo tudi dve ali tri sobe s kuhinjo. — Več pove **Herm. Schiller** v Skočidolu, pošta Podravlje, Koroško.

Postni pastirski list

prevzvišenega gospoda knezoškofa krškega s postnim redom za Krško škotljo za l. 1912 se dobi v podobi zelo ročne brošurice v tiskarni Družbe sv. Mohorja Cena 20 vinarjev. Cena 20 vinarjev.

Hiša z gostilno naprodaj

Zavoljo bolehnosti gospodarja in gospodinje je naprodaj **Jegartova domačija in gostilna v Malih Djekšah**, pošta Ruda, v obsegu 15½ oralov zemljišča. Kupci naj se oglašijo do 25. sušca pri posestniku imenovane gostilne, sicer se bode pozneje prodalo po prostovoljni dražbi.

Velik uspeh

je že dosegel s svojim iznenadljivim in naglim učinkom celo pri krčevitem kašlju po svojem prijetnem okusu znani

Thymomel Scillae.

Izvolite vprašati svojega zdravnika.

Steklenica K 2·20. Po pošti franco proti predplačilu K 2·90. Tri steklenice po pošti franco proti predplačilu K 7—, Deset steklenic po pošti franco proti predplačilu K 20—.

Izdelovatelj in glavna zaloga lekarna **B. FRAGNER**, c. kr. dvorni dobavitelj, PRAGA-III., ogel Nerudove ulice št. 203.

Pozor na ime izdelka, izdelovatelja in varstveno znamko!

Dobiva se v večini lekarn, v Celovcu »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

OVES („Willkomm“).

Ta težki oves obrodi v vsaki zemlji, je najbolj rodovit in najprej dozori. Zraste visoko in daje prav dobro slamo za krmo, na njivi pa se ne uleže. Ker se ta oves na redko seje, zadostuje 60 kg za en oral. — Podpisani pošilja 25 kg za 9 kron, 50 kg za 17 kron, 100 kg za 32 kron z vrečo vred. Vzorce po 5 kg s pošto franco proti 3 krono 50 vin. predplačila.

Benedikt Hertl, grajščak, grad Golič pri Konjicah (Gonobitz), Štajersko.

Posestvo naprodaj!

Naprodaj je pd. Rieplovo posestvo v Šmarjeti pri Velikovecu z 1·35 ha travnikov, 1·24 ha polja in 2·84 ha gozda za 15.000 K. Dobra postojanka za gostilno in prodajalno. — Natančnejše podatke daje župnik **Janez Sporn** v Hodišah pri Celovcu.

Le z uporabo leta 1886. pohvaljenega z znamko „Seehund“ postavno zavarovanega gumijevega trana mazila za usnje postanejo črevlji

res nepremočni, mnogo bolj trežni, mehki in se jih še lahko svetli z voščilom. Tudi za vozna pregrinjala, konjsko opravo, jermenje itd. izvrstno. Dobiva se povsod v škaticah po 30 h in večjih, če ne naravnost po edinih proizvajalcih: **J. Lorenz & Co., Heb., Češko, in Böhme & Lorenz, Chemnitz, Saško.** — Sodbe se glase:

Blagovolite mi poslati 4 do 5 kg vašega izvrstnega gumijevega trana. Gmunden, 9. oktobra 1909. Karol Flenkenthaler, kočijaž.

Pečarskega in lončarskega učenca

sprejme takoj **Janez Češuti**, Hovlje, pošta Vetrinj pri Celovcu.

Nihče se ne vrne

več k zastarelim mazilom in mažam, če trpi na skrnini, protinu, nevralskih bolečinah in ozeblinah, kdor je rabil zdravniško toplo priporočeno sredstvo, imenovano

Contrheuman.

Lajša in pomiruje bolečine, izsesava otekline na členih, pospešuje njih gibčnost in odstranjuje neprijetno boleče srbenje.

Poprašajte pri svojem zdravniku.

Izdelovatelj in glavna zaloga **B. FRAGNER**, lekarna, c. kr. dvorni zalagatelj, PRAGA-III., vogel Nerudove ulice št. 203. 1 škatlica 1 krono.Proti predplačilu K 1·50 dobi se 1 škatlico }
" " " 5— " " 5 škatlic }
" " " 9— " " 10 " } franko

Pozor na ime izdelka, izdelovatelja in varstveno znamko!

Dobiva se v vseh lekarnah, v Celovcu: »Pri angelu«, Pavel Hauser, Vikt. Hauser, H. Gutt.

VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda
Zaloga pri Jv. Perdanu v Ljubljani.

**MAL POLOŽI DAR
DOMU NA ALTAR!**

Te vžigalice
so v prid družbi sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani.

Zahtevajte in kupujte pri vseh trgovcih slovenske

Ciril in Metodove vžigalice

ki so priznane najboljše.

Glavna zaloga pri tvrčki Ivan Perdan v Ljubljani.

VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda
Zaloga pri Jv. Perdanu v Ljubljani.

**MAL POLOŽI DAR
DOMU NA ALTAR!**

Te vžigalice
so v prid družbi sv. Cirila in Metoda
v Ljubljani.

Vse želodčne nadloge

so nasledki
slabega prebavljanja.

Preizkušeno iz izbranih najboljših in uspešnih zdravilnih zeli
skrbno pripravljeno, tek zbujačo in prebavljanje pospešuje
in lahko odvajajoče domače zdravilo, ki ublaži in od-
strani znane posledice nezmerne, slabe diete, prehlajenja
in zopnega zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerne
tvoritve kislin ter krče, je **dr. Rose balzam**
za želodec iz lekarne B. Fragnerja v Pragi.

SVARILO! Vsi deli embalaže
imajo postavno de-
ponovano varstveno znamko.

GLAVNA ZALOGA: LEKARNA

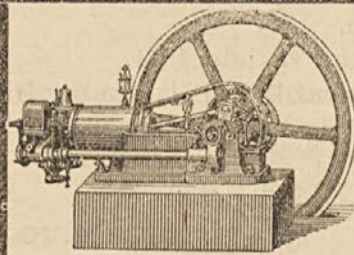
B. FRAGNER-ja, e. in kr. dvornega
dobavitelja,

„Pri črnem orlu“, PRAGA, Mala strana 203,
vogal Nerudove ulice.

— Po pošti se razpošilja vsak dan. —

Cela steklenica 2 K, pol steklenice 1 K. Proti naprej vpo-
šiljati K 1-50 se pošlje mala steklenica, za K 2-80 velika
steklenica, za K 4-70 dve veliki steklenici, za K 8-— štiri
velike steklenice, za K 22-— 14 velikih steklenic poštne
prosto na vse postaje avstro-ogrske monarhije.

Zaloga v vseh lekarnah Avstro-Ogrske, v Celovcu „Pri angelu“,
P. Hauser, V. Hauser, H. Guff.

Vsak strokovnjak
Vam pove, da so

orig. Otmar-motor
stabilen ali nepremaklj. in
poljedelski stroji
iz tovarne!

C. Prosch, Celovec,

imejtelja brata inženirja Prosch, najboljši in
najzanesljivejši v obratu.

Zahtevajte specialne kataloge in obiske inženirja!

Valentin Wesiak na Prevaljah prodaja,
dokler bo kaj zaloge, gorsko zanesljivo se-
mensko

jaro rž

po 30 vin. kilogram z vrečo vred na postaji
Prevalje pri najmanjšem naročilu 100 kg. Pri
naročilih pod 100 kg se za pošiljatev 60 vin.
več zaračuni.

Malo posestvo

v Libčjivesi (Leibsdorf) št. 9 pri Celovcu, z
novozidano hišo in nekaj oralov zemljišča,
je **takoj naprodaj** za 6600 K. Na hiši lahko
ostane 2400 K. Pojasnila daje lastnik.

Velikanski uspeh

ima vsaka krojačnica z imenitno, bogato
sortirano in zelo priljubljeno

kolekcijo suknarnice

Lužný & Trlica

Brno.

Zahtevajte takoj pošiljatev kolekcije za-
stoj in franko.

Vse krojaške potrebščine!

Ostanki po posebno znižanih cenah!

Lovske puške

vseh sestav, prizna-
no delo prve vrste, z
najboljšim strelnim
učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovar-
niška družba **Peter Wernig**, družba z omej. zavezo
: v Borovljah na Koroškem.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Razlaganje cerkvenega leta (Slovenski Goffine).

Priredil msgr. Valentin Podgorc.

Mehko vez. K 4-—, za družnike K 3-—,
po pošti 40 vinarjev več. — Trdo vez.
K 5-40, za družnike K 4-—, po pošti
40 vinarjev več.

Volneno

blago za ženske in sukno za moške
obleke, zadnje mode, razpošilja naj-
ceneje Jugoslovanska razpošiljalna
R. Stermecki v Celju št. 308.
Vzorci na zahtevo poštne prosto.

Redka setev,
dobra gnojitev

prinese jeseni
bogato žetev!

Dobra pomladanska gnojitev

Thomasovo moko

je vsled nižane to-
vornine, ki je še ve-
ljavna do 15. majnika

prav izredno

koristna!

Thomasovo moko „Zvezdne znamke“ imajo naprodaj vse prodajalnice, označene po lepkih.

Tovarne Thomasfosfata z. z o. z., Berlin W 35.

Pred manjvrednim blagom svarimo!

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikouška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi
zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne
jedi, dobro pijačo poceni.

Veliko dvorišče za vozove in trije hlevi
za konje.

Za zabavo služi **kegljišče**, pozimi
zakurjeno.

Poleti sediš na **senčnatem vrtu**.

V tem hotelu najdeš vsak dan prijetno sloven-
sko družbo, posebno ob sredah zvečer.

Velike doorane za srede in veselice.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 3.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge
do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurznj izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavejce.
Eskompt in incasso menic Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spjjetu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek.
300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8-— za
komad. **Tiske srečke s 4% obrestmi.** Dve žrebanji
na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vpla-
čevanje po K 10-— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.